

УДК 636.7.09: 616.379-008.64"46"

ВІКОВА ДИНАМІКА ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ У СВІЙСЬКИХ СОБАК

Локес-Крупка Терезія

к. вет. н.,

Канівець Наталія

Кравченко Сергій

Щербакова Наталія

к. вет. н., доценти

Бурда Тетяна

магістр ветеринарної медицини

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава, Україна

Анотація. У статті наведені узагальнена інформація щодо патогенезу цукрового діабету у свійських собак, причини його виникнення та зазначені оригінальні дані стосовно вікової динаміки на захворюваність цукровим діабетом.

Ключові слова: ожиріння, інсулін, інсулінорезистентність, обмін речовин, ендокринопатії.

За даними дослідників, значна кількість людей-діабетиків проживає на різних територіях світу. Водночас, серед собак цукровий діабет також є досить поширеним. Вважається, що теоретично захворіти на цукровий діабет може тварина будь-якої статі, віку, або породи. Проте, у групі ризику знаходяться суки, що не народжували, собаки віком понад 6 років, тварини з надмірною масою тіла та гормональними розладами [1].

Діабет у тварин розвивається в результаті значної кількості причин, що порушують продукцію інсуліна, його транспорт, або чутливість тканин до інсуліну [2].

Цукровий діабет – це ендокринне захворювання, що обумовлене абсолютною, або відносною інсуліновою недостатністю [3,4].

Класифікація у собак була запозичена із гуманної медицини: в залежності від патофізіологічних механізмів і обумовлених ними патологічних змін в β -клітинах, розрізняють діабет 1 і 2 типів. Цукровий діабет першого типу є наслідком генетичної схильності і аутоімунного ураження β -клітин острівків Лангерганса підшлункової залози, і характеризується абсолютним, або відносним не достатком синтезу інсуліна. Цей тип цукрового діабету притаманний понад 90 % собак, що страждають від цукрового діабету. Відмінними ознаками цукрового діабету другого типу є резистентність до інсуліну і дисфункція β -клітин [5]. Поступово дегенерація β -клітин відбувається за рахунок посиленого синтеза інсуліна. Не дивлячись на назву, лікування проводять інсуліном. Вторинний або перехідний цукровий діабет у собак рідко реєструється і може бути наслідком інших захворювань: панкреатиту, гіперадренокортицизма, або тривалого використання глюкокортикоїдів і прогестагенів [3,6].

За різними даними збільшення кількості захворюваності собак на цукровим діабетом фіксується з 7 років, а пік хвороби припадає на 10-11 років [3,7]. У собак крім того відмічають і статеву залежність, тобто суки мають підвищений ризик до виникнення цукрового діабету порівняно із кобелями [8].

Цукровий діабет різного типу у свійських собак під час дослідження реєстрували у 18 тварин. Більшість із них утримувались на натуральному або змішаному раціонах. У деяких собак раціон відповідав харчуванню людини, що ймовірно викликав дисбаланс фізіологічно активних речовин організму та сприяло метаболічним порушенням: розладу обміну речовин, що проявляються клінічними проявами деяких хвороб, у тому числі й цукрового діабету [9,10].

Супутнім, але не менш вагомим чинником, виникнення цієї патології у окремих тварин був стресовий фактор різної тривалості. Такі причини

підтверджують результати досліджень R. Baral et al. (2003) та можливі за переїзду господарів, або зміни господарів, народження дітей у сім'ї [11].

У якості контрольної групи було відібрано 15 свійських собак без видимих ознак патології.

Зважаючи на вищевказане, метою даної роботи було дослідження вікової динаміки цукрового діабету у собак.

Провівши дослідження встановлено, що вікова схильність до цукрового діабету у свійських собак мала наступну тенденцію: найчастіше патологія на фоні ожиріння реєструється в собак старше десятирічного віку (66,7 %; рис. 1) за 2 типом. Стосовно 1 типу хвороби – на неї страждають свійські собаки віком від семи років та старше (44,4 %). Поряд із тим цукровий діабет у тварин від 1 до 6 років, майже не відмічався, і лише у двох собак у віці 6 років, було зареєстровано цукровий діабет 1 типу, що пов'язано зі стрес-фактором (зміна власника тварини).

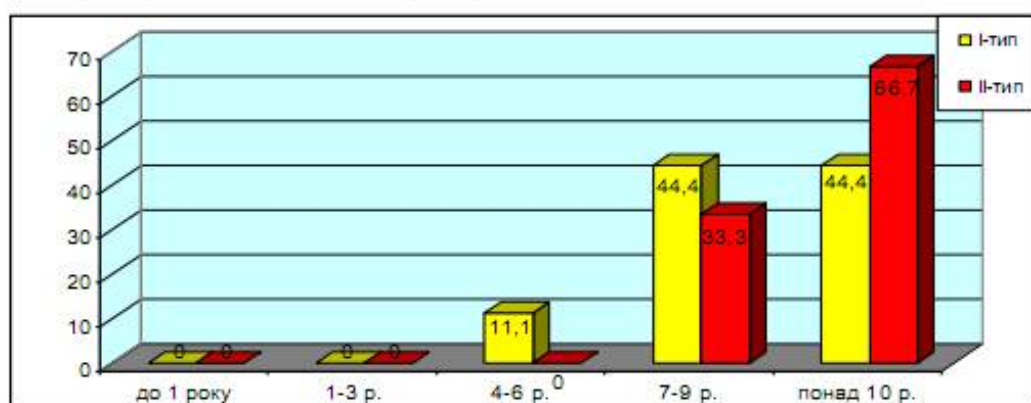

Рис. 1. Вікова динаміка цукрового діабету у свійського собаки, %

Таким чином, проаналізувавши вікову динаміку розвитку цукрового діабету у свійського собаки, можна відмітити, що виникнення цукрового діабету 2 типу, за нашими даними, притаманне тваринам старше 6 років.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Сахарный диабет у собак. *Журнал про собак и кошек. Здоровье, болезни и лечение собак*: веб-сайт. URL: <https://dogcatfan.com/350-saharnyy-diabet-u-sobak.html#sel=7:1,7:82> (дата обращения 04.09.2019).

2. Землянський А. О., Тимошенко О. П. Вплив інсулінотерапії на метаболічні показники сироватки крові собак за цукрового діабету. *Науковий вісник ветеринарної медицини*, 2014. Вип. 13(108). С. 88-91.
3. Игнатенко Н. Сахарный диабет у собак. *VetPharma*. 2012. № 3. С. 46–52.
4. Землянський А. О. Метаболічні показники сироватки крові собак за цукрового діабету. *Наук. вісник Луган. нац. аграр. ун-ту*. Луганськ, 2013. № 53. С. 42–46.
5. Nelson R.W. Ettinger S., Feldman E.C. Diabetes Mellitus. *Textbook of Veterinary Internal Medicine, 6th ed.* St Louis, MO: Elsevier Saunders, 2005:1563–1591.
6. Warram J. H., Krolewski A. S. Epidemiology of Diabetes Mellitus. In: C. R. Kahn et al., eds. *Joslin's Diabetes Mellitus*. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2005.
7. Гильди́ков Д. И., Байматов В. Н. Клинико-морфологические изменения у собак и кошек при сахарном диабете. М., ИНФРА-М, 2013.
8. Масимов Э. Н. Сахарный диабет собак. *Инновационный ветеринарный центр Московской ветеринарной академии им. К. И. Скрябина* : веб-сайт. URL: <http://vetacademy.ru/obuchenie/stati/sakharnyy-diabet-sobak/> (дата обращения 04.09.2019).
9. Локес-Крупка Т.П., Мильченко І.В. Поширеність цукрового діабету серед котів м. Полтава за 2017 рік. *Вирішеннясучасних проблем у ветеринарніймедицині: матеріали IV Всеукраїнськоїнауково-практичноїІнтернет – конференції, 14-15 лютого 2019 року.* – Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2019. С. 36-38.
10. Time trends and risk factors for diabetes mellitus in cats / A. Prah, L. Glickman, L. Guptil et al. // *T. J. Vet. Intern.Med.* – 2003. – Vol.17. – P.434.
11. Prevalence of feline diabetes mellitus in a feline private practice / R. Baral, J. S. Rand, M. Catt, H. A. Farrow // *J. Vet. Intern. Med.* – 2003. – Vol.17. – P. 433.